

Tillsammans

2021
Nr. 2

i Sävsjö kommun

Extra:

Massor av möjligheter
med vuxenutbildning
på Aleholm.

TEMA: Gröna Sävsjö kommun

Så röjer vi vägen mot en grönare framtid

Låt bina få landa
i din trädgård.

Stor inventering för
bättre avlopp.

Information från
Njudung Energi.

 Sävsjö
kommun

I detta nummer:

TEMA: Gröna Sävsjö kommun

Sävsjö kommuns vision för framtiden lyder: "Tillsammans skapar vi Sveriges mest barnvänliga, gröna och inkluderande kommun".

I det här numret av Tillsammans vill vi ge exempel på hur vi arbetar för att bli en grönare kommun, något som vi alla behöver hjälpas åt med för att uppnå.

På omslaget

Sidan 4-5

Kommunen som skogsägare? Javisst! Skogen bidrar till mångfald, inte bara för flora och fauna. Mahmoud Haji Sulaiman och Abdulrazak Darwish hjälper till i skogslandet, som en del i ett integrationsprojekt.

Sidan 3

Vår egen trädgårdsinspiratör, parkarbetare Johanna Mattsson, om trädgårdars betydelse för den biologiska mångfalden.

Sidan 6

Sävebo utvecklar och ställer om för en mer hållbar energiåtgång.

Sidan 7

Visste du att ditt avlopp kan påverka miljön? Just nu pågår en inventering av enskilda avlopp för att se om kraven uppfylls.

Sidan 8

Läs om arbetet för giftfria förskolor, blomsterängen som tar form på Sturevallen och resultatet av vårens skrapplockardagar.

Sidan 9

Kostenheten lägger grönt på tallriken. Så jobbar kommunen med säsong grönsaker och minskat matsvinn.

Sidan 10-11

Planering är viktigt för att det gröna ska växa. Andreas Grenn-

borg, samhällsplanerare, berättar om arbetet med en ny översiktsplan och hur det gröna i kommunen vävs in i planeringen.

Sidan 12-13

Din egen lilla täppa har betydelse! Här får du konkreta tips för ökad biologisk mångfald på din balkong eller i din trädgård.

Sidan 16-17

Lär känna Sävsjö kommuns nya miljö- och hållbarhetsstrategi, Linda Ståhlgren.

Njudung

Sidan 14-15

Njudung Energi ger gröna tips och berättar om varför avloppsvattnet från Stockaryd planeras att ledas till Djupadal.

Aleholm

Sidan 18-20

Visste du att du som vuxen kan läsa vidare på Aleholm? Med stor flexibilitet kan du läsa upp betyg, gå en yrkesutbildning och läsa in kurser från grundskola eller gymnasiet.

Framåtblick

Sidan 20

Kommundirektör Jan Holmqvist blickar framåt.

”Trädgårdar är inte isolerade öar”

Ibland kan det kännas övermäktigt, eller hur? Vad kan vi göra för att vårda och ta hand om den biologiska mångfalden i naturen? Det kan kännas så stort och som att besluten finns över våra huvuden. Därför blev jag så glad när jag läste en undersökning som gjorts i fyra stora brittiska städer. Den visade att privata trädgårdar står för hela 85 procent av nektarproduktionen som gynnar våra pollinatörer. Trädgårdar är inte isolerade öar utan ingår i ett nätverk som erbjuder viktiga livsmiljöer.

Jag och teamet på gata- och parkenheten jobbar med att förvalta och utveckla Sävsjös trädgård. Att tänka på hur vi planerar och planterar idag, har stor påverkan på framtiden.

Våra parker och planteringar ska inte bara vara estetiskt tilltalande utan även ha en inverkan på vår miljö och hälsa. Den gröna växtligheten är avstressande och ger oss energi för återhämtning men den är också en mycket viktig del i att gynna den biologiska mångfalden.

En annan viktig del i arbetet med Sävsjös trädgård är att vara en inspiratör för våra kommuninvånare. För ni är viktiga! Så ta gärna en tur i någon av våra parker och låt er inspireras. Du hittar också fler tips längre fram i tidningen och på Instagram, där jag ofta gör inlägg om Sävsjös trädgård. (@savsjokommun)

Tänk att vår personliga smak, vad vi planterar i vår trädgård, kan ha en så stor inverkan på miljön. En hoppfull tanke som vi som arbetar med Sävsjös trädgård tar med oss, tillsammans med er kommuninvånare.

Johanna Mattsson

Gata- och parkenheten, Sävsjö kommun

Fredrik Svensson, Kjell Andersson och Ronni Good gör fint på Djurgårdsområdet i utkanten av Sävsjö.

De vårdar det gröna

Skogens sociala, ekologiska och ekonomiska värden påverkar kommunens utveckling, i dag och i framtiden.

Skogsförvaltare Fredrik Svensson och hans team vårdar skogen ömt.

Det finns flera anledningar till att kommunen äger egen skog. Skogen är en markreserv i tider när kommunen växer och ny mark för bostäder och företag behövs. Lika viktigt är att tillgodose behovet av rekreation i anslutning till tätorterna.

Beslut om att köpa eller sälja skogsmark tas därför alltid utifrån kommunens långsiktiga mål och utifrån översikts- och detaljplanen. – Jag tycker att Sävsjö kommun har ett hållbart sätt att arbeta med skog. Vi har inte skogen för snabba pengar utan för framtida behov, säger skogsförvaltare Fredrik Svensson.

Att skogen berör och engagerar har han många exempel på. Det gäller främst den tätortsnära

skogen. Träd växer in på tomter, en vacker utsikt skymms av sly samtidigt som någon annan vill slippa insyn. Större avverkningar kan öka vägbuller eller ljud från närliggande industrier. – Vi har tät dialog med de boende där vi arbetar. När maskinerna rullar in är många tveksamma men efter ett par dagar brukar vi få positiva kommentarer och man vill att vi ska ta ner ännu mer skog när vi ändå är på plats.

Fredrik och kollegorna Kjell Andersson och Ronni Good lägger det mesta av arbetstiden på röjning. Större avverkningar, gallringsarbeten och viss plantering på våren köps in av olika entreprenörer. För dagen är arbetsvagnen parkerad vid vattenverket i Sävsjö där man röjer sly i anslutning till

Djurgårdsområdets motionsspår. De syns väl i sina signalfärgade skyddskläder.

– Jag stormtrivs med det här jobbet, jag kan inte sätta fingret på vad det är men vi är ett bra team och en väl fungerande organisation, säger Fredrik.
– Jobbet är perfekt, jag trivs och har varit här i 19 år nu, säger Ronni.
– Vi får mycket beröm när vi gör fint, men en och annan är förstas irriterad också, fyller Kjell i.

Angrepp av skadeinsekter såsom granbarkborre har ökat och i takt med detta stiger pulsen och stressnivån hos skogsägarna. Fredrik är inget undantag.
– Man känner sig maktlös, baggen tar mycket av vår tid och i våra

bestånd finns mycket äldre skog som påverkas hårdare. Han tar bostadsområdet Tällevad i Sävsjö som exempel. Där blev det för en tid sedan ett angrepp som gjorde att man hastigt fick ta ner mycket skog. Detta har nu återplanterats med olika lövträd som ökar den biologiska mångfalden.

Mångfalden är viktig även i arbetslaget. Fredrik och kollegan på parkenheten, Bo Ekros, har god hjälp av Mahmoud Haji Sulaiman och Abdulrazak Darwish. De deltar i ett integrationsprojekt och trivs i gänget. Det är gott om arbete, både i skogen och i andra grönområden såsom parker.
– Mångfald är viktigt och på vår förvaltning tar vi ett stort ansvar för integration, säger Tomas Lundin som är chef för gata, park och skog.

Fakta om skogen:

- Sävsjö kommun äger 800 hektar skogsmark. (Cirka 1100 fotbollsplaner.)
- 70 procent av ytan är produktiv skogsmark. Resten är tätortsnära skog.
- 61 procent är granskog, 26 procent tall och resten löv.
- Virkesförrådet är 150 kubikmeter per hektar.
- Skogsinnehavet är miljöcertifierat enligt PEFC och FCS-standarderna.

Läs mer:

På Sävsjö kommuns webbplats finns riktlinjer för hur kommunen hanterar tätortsnära skog och ytan mellan privat tomtmark och skogsmark. Du kan lämna önskemål om att få träd borttagna via e-tjänsten Synpunkt Sävsjö.

savsjo.se/skog

Så arbetar Sävebo för att minska energiåtgången

Det kommunala bostadsbolaget Sävebo har under de senaste tre åren genomfört flera energibesparande åtgärder både på hyresfastigheter och kommunala fastigheter.

Enligt Agenda 2030 ska vi arbeta mot energismarta och fossilfria samhällen. Det innebär bland annat att bygga klimateffektiva bostäder och planera för hållbara urbana miljöer och kretslopp.

Det finns ett antal områden som påverkar fastigheternas energiförbrukning och i förlängningen miljön.

Det handlar om fönster och ventilationssystem, belysning och armatur, värmesystem samt sophantering och renhållning.

Fastighetschef Roger Torstensson berättar om vilka åtgärder som gjorts för att minska energiåtgången i fastigheterna:

– Vi har bytt fönster i några av våra hyresfastigheter som en del i underhållningsarbetet av fastigheterna men det har också en positiv påverkan på energiförbrukningen. Dessutom har vi bytt ut ventilationsaggregaten på de flesta av våra kommunala fastigheter. Tekniken går snabbt och bara på fem år kan ett ventilationsaggregat vara lönsamt att byta ut, berättar han.

Bolaget har genomfört fler åtgärder på både privata och kommunala fastigheterna. Bland annat har armaturen på Hofgårdshallen bytts ut till en energisnål variant och soptunnorna vid både hyresfastigheter och kommunala fastigheter har bytts ut till moloker. Arbetet bedrivs i olika etapper och som en del av det vanliga underhållningsarbetet.

Sävebo har flera projektdrömmar men alla går tyvärr inte att förverkliga på samma gång, konstaterar bolagets VD, Urban Blücher.

– Vi har kommit ganska långt i vårt fossilfria arbete i hela kommunen. Nästintill alla bilar är fossilfria och drivs av biogas. Våra fastigheter drivs genom en kombination av främst fjärrvärme, pellets men även solceller. Solceller har installerats på den nybyggda förskolan Ripan och på Familjebadet. När vi började satsa på solceller låg vi redan långt fram i länet.

Inventering av 2000 enskilda avlopp

Arbetet med att inventera enskilda avlopp har gått in i en intensiv fas. Målet är att det ska vara klart senast år 2028.

En avloppsanläggning på den egna fastigheten räknas som miljöfarlig verksamhet. Smittspridning, övergödning av vattendrag och okontrollerad spridning av kemikalier är några av de risker som finns med enskilda avlopp som inte uppfyller kraven på rening.

I Sävsjö kommun finns ungefär 2000 enskilda avlopp. En stor andel av dem kommer inte att klara de nuvarande kraven.

Miljöinspektörerna Rana Altheab och Rikard Vallgren berättar att fastighetsägaren informeras i god tid innan inspektionen. Det är möjligt att lämna svar och uppgifter via en enkät. Den som vill kan medverka fysiskt när inspektionen väl genomförs.

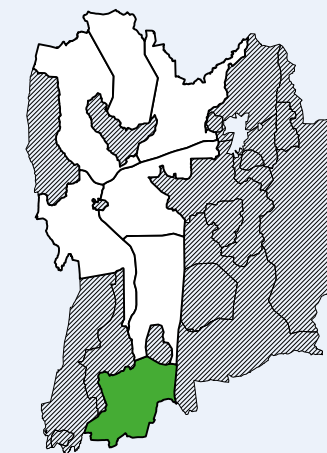
– Många vet i förväg att deras avlopp inte är godkänt, medan andra blir förvånade eller till och med irriterade, säger Rana Altheab.

Det som oftast felar är att efterbehandlingen, eller infiltrationsbädden, är otillräcklig. I många fall finns ingen efterbehandling alls eller bara en enkel stenkista.

Både Rana och Rikard märker dock en positiv förändring. Medvetenheten och engagemanget för miljön har ökat bland fastighetsägarna på senare år. Det är många som är aktiva och hör av sig självmant för att få hjälp med att uppgradera till en godkänd lösning redan innan inventeringen är gjord.

Just nu är man särskilt aktiva i kommunens södra delar och går allt som planerat är samtliga anläggningar i kommunen inventerade om sju år.

– I Sverige finns ungefär en miljon enskilda avlopp. Det bedöms att ungefär en fjärdedel saknar tillräcklig rening. Sammantaget har det förstås en stor negativ påverkan på miljön, så arbetet är viktigt, säger Rikard Vallgren.

Aktuella områden för inventering

Kartan visar Sävsjö kommun. Streckade områden är inventerade sedan tidigare. Vita områden kommer att inventeras fram till år 2028 och det gröna området inventeras under 2021.

Ansök alltid innan du åtgärdar

Tänk på att det alltid krävs en ansökan till myndighetsförvaltningen och ett beslut innan du får åtgärda ditt avlopp.

Installation av ett nytt avlopp med slamavskiljare och infiltrationsbädd utanför Stockaryd.

Giftrika förskolor

Barn utforskar sin omgivning genom att smaka och suga på saker. Det gör dem extra utsatta. Sävsjö kommun satsar därför på att göra förskolorna fria från gifter.

En aktivitet som tydligt knyter an till visionen om en grön, barnvänlig och inkluderande Sävsjö kommun är arbetet med giftrika förskolor.

Arbetet började med en förstudie i januari 2018. Personal i förskolan har varit på föreläsning i ämnet och samverkan över förvaltningsgränserna har skapats. Sävsjö kommun har skrivit en "Handlingsplan för kemikaliesmarta förskolor" som gäller fram

till 2022. Stora delar av handlingsplanen är genomförd, men det är en bit kvar innan kommunen nått målet för giftrika förskolor.

Det som tar längst tid är det som rör fastigheter. Det krävs ekonomi, tid och kunskap kring de material som byggs in i förskolan. Vid nybyggnationer är det lättare att bygga med det barnvänliga, gröna och inkluderande som mål. Ett exempel är den nya förskolan Ripan i Sävsjö.

Blomsteräng på Sturevallen

Under sensommar och höst kommer det praktiska genomförandet av att anlägga ängsmark på Sturevallen att starta. Sävsjö kommun har fått medel via ett LONA-projekt för att anlägga ängsmark och boplatser som ska gynna vilda pollinatörer, på södra delen av Sturevallen i centrala Sävsjö.

LONA-bidrag hanteras av Länsstyrelsen och syftar till att öka initiativtagandet för lokal naturvård. I projektet ingår också att sprida kunskap om pollinatörernas betydelse. Detta kommer att genomföras med informationstavlor i området.

Projektet ska vara klart till årsskiftet, så nästa sommar kan du som går förbi Sturevallen njuta av: åkervädd, myskmalva, flockfibbla, liten blåklocka, slättergubbe, gulmåra, blåmunkar, gulsporre, gråfibbla, tjärblomster, äkta johannesört, prästkrage, mandelblomma, röllika, nysört, rödklint, väddklint, flockfibbla, käringtand, svartkämpar, ängssyra, fältvädd, olika svinglar, klätt, åkerkulla, blåklint, rågvallmo och kornvallmo.

Skräpplockardagarna gav resultat

I maj var det dags för de årliga skräpplockardagarna, som organiseras av Håll Sverige rent. I år satsade Sävsjö kommun extra och det gav också resultat. Rekordmånga barn, pedagoger och invånare har hjälpt till att plocka skräp som sedan samlats på uppsamlingsplatser i tätorterna. Totalt samlades det in cirka sex kubikmeter skräp - allt från dammsugare till gamla brädor.

Tack till alla som hjälpte till, och fortsätt gärna att plocka skräp på promenaden enligt devisen "Ett skräp om dagen".

Grönt på tallriken

Enligt Agenda 2030 ska vi vara med och skapa "hållbara konsumtionsmönster och produktionsätt". Matproduktionen som är grunden för vårt leverne för med sig en stor klimatpåverkan. Visste du exempelvis att en tredjedel av den mat som produceras slängs? (källa globalamalen.se).

– Huvudmålet är att elever och brukare ska tycka om maten men den ska också vara näringsrik, klimatsmart,

socialt hållbar och inte kosta skjortan. Det är inte alltid lätt att få till denna perfekta mix, säger kostchef Alexander Koprivica.

Under senare år har kostenheten fört fram växtbaserade livsmedel som en naturlig del av en hållbar diet. Inom grundskolan serveras minst en vegetarisk rätt varje dag. Dessutom finns det en klimatsmart dag då grundskolan endast serverar vegetariska rätter.

Förutom kommunens mål att använda sig av minst 27 procent ekologiska varor försöker kostenheten även planera säsongsbaserat för frukt och grönt samt för närodlat. Långa transportsträckor har nämligen en stor klimatpåverkan.

– Vi "säsongsbaserar" våra salladsbord så långt det går, berättar Lina Andersson, tillförordnad enhetschef för kommunal service. Vi vill utgå ifrån

den kortaste vägen för livsmedlet. Är det säsong för en frukt eller grönsak så köper vi det svenska alternativet.

Ett av delmålen i Agenda 2030 handlar också om att halvera vårt matsvinn. Kostenheten arbetar med olika strategier för att minska matsvinnet, speciellt i skolan. – Vi arbetar efter att max 30 gram per portion får kastas, berättar kostchefen Alexander Koprivica.

För att minska matsvinnet har kostenheten infört tallrikar med mindre ätyta så att eleverna hellre tar två gånger än att de inte äter upp det som finns på tallriken. Den mat som blir över i serveringen kan tas om hand och bli ett alternativ till dagen efter.

– Vi ser vilka rätter som är populärast och får även detta till oss från eleverna via skolornas matråd. Vi försöker välja just dessa rätter och justera volymen efter vad vi av erfarenhet vet brukar gå åt berättar Alexander och Lina.

Ta chansen och tyck till om ny översiktsplan

Just nu pågår ett arbete med att ta fram en ny översiktsplan för Sävsjö kommun. Utgångspunkten i arbetet med översiktsplanen är den utvecklingsstrategi som har tagits fram med visionen om att Sävsjö kommun ska vara Sveriges mest barnvänliga, gröna och inkluderande kommun.

Sävsjö kommun arbetar för närvarande med att samla in synpunkter från invånare och andra berörda. Syftet är att få ett så bra underlag som möjligt till arbetet med den nya planen.

Var med och tyck till. Hur ska Sävsjö kommun se ut i framtiden?

Genom en digital e-tjänst kan allmänheten lämna förslag. Dina synpunkter är värdefulla! Läs mer och gå till e-tjänsten via kommunens webbplats.

savsjo.se/oversiktsplan

Plantera för framtiden

Det gröna växer inte helt av sig självt, det måste finnas förutsättningar. Därför är det viktigt att visionen om ett grönare Sävsjö kommun genomsyrar strategiska dokument och planer. Vi måste helt enkelt veta vad vi ska så för att vi ska kunna skörda.

När den nya utvecklingsstrategin fastslogs under förra året stod det klart att det finns en stark politisk vilja i kommunen att jobba med det gröna i samhällsplaneringen. Den viljan och riktningen försöker nu samhällsplanerare Andreas Grennberg att få på pränt i den nya översiktsplanen.

En översiktsplan fungerar som vägledning för hur kommunen ska planera för ny bebyggelse, infrastruktur och naturområden. Den nya planen tar avstamp i utvecklingsstrategin och kommunens vision om ett grönt, barnvänligt och inkluderande Sävsjö kommun.

Fokus inom det gröna området är att minska klimatpåverkan genom att främja hållbart resande, hållbar elproduktion och biobränsle. Men det handlar också om att ha en attraktiv grönstruktur som tar hänsyn till både sociala och ekologiska värden. – Det finns en stark koppling till Sävsjös trädgård, som vi vill utveckla, men också till de klimat- och miljöutmaningar vi har i vårt samhälle, säger Andreas Grennberg. Mycket av detta hänger ihop.

– Gröna miljöer är viktiga för barnen och vi måste jobba med inkludering för att hela kommunen, även de som bor på landsbygden, ska ha möjlighet att leva och resa mer hållbart.

Andreas arbetar för fullt med att sammanställa olika synpunkter och underlag. Sedan i våras har allmänheten kunnat ge sina förslag via en e-tjänst och många goda tankar har också kommit fram i samtal med samhällsföreningar runt om i kommunen.

– Vi har fått in många bra förslag, allt från bättre gång- och cykelvägar till utegym vid Djurgårdsstugan. Men vi vill gärna ha fler, säger Andreas.

E-tjänsten nås via kommunens webbplats savsjo.se/oversiktsplan och är tillgänglig fram till sista augusti. Ett planförslag beräknas vara klart under våren 2022. Då kan du som invånare under en begränsad tid se förslaget och ge synpunkter. Efter ytterligare bearbetning och granskning lämnas förslaget för beslut i kommunfullmäktige.

– Följ gärna arbetet med översiktsplanen på vår webb och hjälp oss att så rätt frön för framtiden. Ju tidigare vi får in förslag desto lättare är det att få med dem, påminner till sist Andreas Grennberg.

Var med och lägg det gröna pusslet

De gröna områdena som parker, ängar och skogspartier i ett samhälle behöver hänga ihop så att bin och andra insekter kan flyga mellan dem. Det kan också du som invånare hjälpa till med!

I tidigare nummer berättade vi om den inventering av grönområden som gjorts i kommunen. Denna har nu sammanställts till ett grönstrukturunderlag som används i arbetet med den nya översiktsplanen.

Med hjälp av det underlaget kan samhällsplanerarna se vilka brister som finns och vad som behöver göras, vilka grönområden som måste få finnas kvar och var vi skulle kunna utveckla nya.

Här har kommunen en viktig uppgift. Men du som privatperson är också viktig. Enligt en studie gjord av brittiska forskare vid Bristols universitet står privata trädgårdar för en klar majoritet av nektarproduktionen i större städer.

Johanna Mattsson på gata- och parkenheten berättar hur du enkelt kan se till att bin och fjärilar får en landningsplats i din trädgård eller på din balkong.

Johanna Mattsson arbetar på parkenheten vid Sävsjö kommun. Läs hennes tips på nästa sida.

Vårblomman Scilla sprider sig lätt och är mums för hungriga humlor.

Inspireras i Sävsjös trädgård. Stubbarna i Perenniparken är hem för många insekter.

Enkla tips för balkong och trädgård

Lokalodla

Odla sådant som är typiskt för den natur där du bor. Då kan insekterna känna sig som hemma. Låt ett hörn i trädgården få vara lite vilt, med fläder, hudkex och rallarros eller ett stånd av nässlor som fjärilslarver älskar att kalasa på.

Nektar och pollen

Enkelblommiga, korgblommiga och flockblommiga växter gynnar bin och humlor bäst. Där är nektarn lätt att komma åt. Det kan till exempel vara

- enkelblommiga dahlia, rosor eller pioner,
- korgblommiga prästkragar, blåklint och aster,
- flockblommiga stjärnflocka, rölleka och dill.

Kryddväxter är också populära. Oregano, timjan, lavendel, mynta och basilika älskas av pollinerande insekter. Låt gärna basilikan gå i blom, det uppskattas av fjärilar!

Lång blomning

Plantera växter så att det alltid är något som blommar – från tidig vår till sen höst. Det är både vackert för dig och bra för insekterna.

Här kommer några tips:

- mars: trollhassel och scilla
- april: julros och sälg
- maj: balkansippa och narcisser
- juni: stenkyndel och kantnepeta
- juli: purpurmejram och isop
- augusti: röd solhatt och vädd
- september: rosenflockel och silverax

Invasiva arter

Men en del saker vill vi inte ha någon mångfald av! Invasiva arter som inte hör hemma i våra trädgårdar kan hota att konkurrera ut inhemska arter. Det är din uppgift att hålla koll på dessa på din mark. Sök på Naturvårdsverkets webbplats för hela listan av arter i Sverige. Några vanliga är gul skunkkalla, jättebal-samin, jätteloka och parkslide.

Mat och husrum

Med enkla medel kan du ge viktiga djur både mat och husrum i din trädgård.

Låt den gamla sandlådan bli en sand- eller grushög för att locka solitärbin och andra steklar.

Gör en kompost av gräs och kvistar som kan bli vinterbo åt igelkottar eller grod- och kräldjur.

Har du en jordkällare kan den bli en övervintringsplats för fladdermöss.

Tillför organiskt material, som löv och nedklippta perenner, i dina rabatter för en levande jord som maskarna trivs i.

Gör ett litet bad för fåglar och insekter att dricka ur och tvätta sig i.

Har du behövt såga ner ett träd eller ta bort grova grenar? Låt de ligga för att skapa förutsättningar för mossor, lavar, vedlevande insekter, spindlar och fåglar. Kapa gärna upp trädet och bygg en liten vedhög om du vill att det ska se lite mer städat ut.

Nytt tillstånd ger nya möjligheter

Att använda de resurser vi har, istället för att bekosta nya, visst låter det som en bra lösning?

Precis det är på gång när det nu planeras för att byggas en ny överföringsledning som tar avloppsvattnet från Stockaryd direkt till Sävsjös avloppsreningsverk Djupadal. Främsta anledningen är att reningsverket i Stockaryd är i behov av en rejäl upprustning, så istället för att lägga våra resurser där, har vi valt att leda vattnet till Djupadal där det finns gott om kapacitet att ta emot och rena vattnet. Tidplanen för när arbetet förväntas vara klart är ännu inte spikad, utan just nu pågår processen med vårt nya tillstånd, som vi behöver ha för att kunna leda om vattnet.

Vi är fortfarande din lokala leverantör!

Vid årsskiftet lämnade vi över ansvaret för hushållsavfall till Kretslopp Sydost, men vi är fortfarande din lokala leverantör av el, fjärrvärme och VA. Välkommen att höra av dig till oss!

Vår kundservice har öppet vardagar 8-16, lunch 12-13. Just nu har vi stängt för fysiska besök, men det är ändå enkelt att nå oss.

Skicka e-post till info@njudung.se

Chatta med oss på njudung.se

Ring oss på telefon 0383-76 38 00

Gröna tips

från medarbetare på Njudung Energi

Sofie Liljefamn

– Mitt grönaste tips är att källsortera. Du kan i din bostad fixa en enkel och snygg lösning för källsortering med tydlig uppmärkning. Då blir det både lätt när du själv ska återvinna och lätt för barnen att lära sig om återvinning, med rätt sak på rätt plats.

Ellen Pettersson

– Mitt bästa gröna tips är att man inte ska ta bilen i onödan. Ska du inte handla så mycket kan du ta din återanvändningsbara påse i cykelkorgen istället. Om man måste ta bilen är det bra att samåka i den mån det går.

Marcus Tingvall

– Ha inte dina elektronikprylar på stand-by-läge, utan stäng av dem när de inte används.

Jeanette Strömqvist

– Mitt gröna tips är att ta tillvara på det vi har hemma. Att kolsyra vårt fina dricksvatten istället för att köpa på flaska. Kompostera och återanvända jorden vi gräver upp (sälla och återfyll). Spara regnvatten till användning vid bevattning. Vi är många som delar på jordens resurser så att tänka efter före är A och O.

Peter Johansson

– Försök att bli bättre på att sortera hushållsavfall - släng inte allt i grönt eller rött.

Fjärrvärme tål att jämföras!

Prova **Fjärrkontrollen** på njudung.se/fjarrvarme.

Där kan du jämföra kostnaden för fjärrvärme för just ditt hus med flera andra uppvärmningssätt.

Förutom att fjärrvärmerna är **kostnadseffektiv** är den också **bekymmersfri, tyst och ren**.

Vill du veta mer om fjärrvärme?

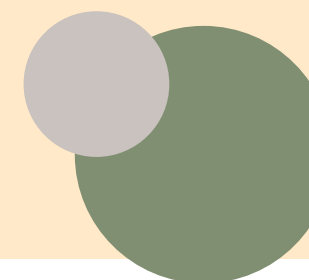
Kontakta oss: 0383-76 38 00.

Du vet väl att du kan se din energiförbrukning, dina avtal och dina fakturor på:

Mina sidor

- Gå in via njudung.se
- Logga in med BankID

Välj förnybar och lokalproducerad el!

Hör av dig så hjälps vi åt att komma fram till bästa elavtalet för dig.

Anton Petersén, elhandlare
0383-76 38 14

Välj grönt med digital faktura!

Vill du göra något smart för miljön ska du välja att få din faktura digitalt istället för på papper! Då sparar vi på både papper, tryck och transporter. Bra för miljön helt enkelt!

Att byta från pappersfaktura kostar ingenting och det är enkelt att göra. Du kan välja att få den på flera olika sätt.

Få din faktura på e-post

Vi skickar fakturan som en pdf till din e-postadress.

Få din faktura som e-faktura

Vi skickar fakturan direkt till din internetbank. När du loggar in där, ser du att du har e-faktura att betala.

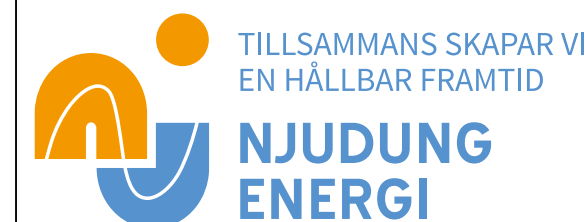
Få din faktura i Kivra

Om du har en Kivra-brevlåda kommer fakturan från oss dit. Du registrerar dig på kivra.se. Du behöver BankID.

Skaffa autogiro

Fakturabeloppet dras direkt från ditt konto. Detta ansöker du om via din internetbank eller via en blankett som du hittar på njudung.se eller kan få från vår kundservice. Observera att du också får faktura som vanligt och om du vill välja ett miljövänligt alternativ, väljer du också digital faktura.

Mer information om hur de olika betalningsalternativen fungerar och hur du gör för att byta hittar du på njudung.se. Du är också välkommen att kontakta kundservice 0383-76 38 00.

”Mina barns framtid är min främsta drivkraft”

Linda Ståhlgren började som ny miljö- och hållbarhetsstrateg på Sävsjö kommun i april. För fem år sedan bytte hon Stockholm mot Hultsjö och hon känner starkt för sin hemkommun.

– Att få arbeta för ett hållbart Sävsjö kommun känns som en förmån, säger hon.

Intresset för miljö- och hållbarhetsfrågor började tidigt. Redan i grundskolan engagerade sig Linda i miljöfrågor i elevorganisationer och Operation Dagsverke.

– Jag fick tidigt med mig en känsla av att det finns orättvisor och miljöförstöring, men att vi kan göra något åt det tillsammans. Vi behöver kavla upp ärmarna. Vi har en chans att stoppa klimatförändringarna och vi kan se till att inga människor behöver leva i fattigdom. Jag tror på den förändringskapaciteten.

Hennes engagemang tog henne till Göteborg där hon arbetade med miljö och hållbarhet kring inköp på ett mindre importföretag. Sedan blev det Stockholm och Fairtrade Sverige i några år. I båda jobben reste hon en del och har själv fått uppleva vad de krav

vi ställer på leverantörer verkligen betyder för dem som arbetar på kaffe- och kakaoplantagen.

Men för fem år sedan gjorde hon en annan resa – till Hultsjö utanför Sävsjö. Här bor hon nu tillsammans med sin man och sina två pojkar, fem och sju år gamla. Höglandsleden går förbi precis utanför huset och den vandrar de gärna tillsammans. Men valet att flytta till Hultsjö på heltid var inte självklart.

– Vi åkte lite fram och tillbaka först. Men jag har blivit väldigt förtjust i den här platsen och känner starkt för min hemkommun, berättar Linda Ståhlgren.

De senaste åren har hon arbetat som verksamhetschef på Friskis och Svettis i Vetlanda. Samtidigt har hon utökat sina kunskaper

genom att plugga miljöanalys och ekologi på Linnéuniversitetet. När tjänsten som miljö- och hållbarhetsstrateg blev ledig kändes det helt rätt.

– Jag blev väldigt taggad när jag såg tjänsten. Det känns som ett hedersuppdrag att få jobba med hållbarhet i Sävsjö kommun där mina barn växer upp och går i skolan. Mina barns framtid är min främsta drivkraft. Jag vill att de ska känna att allt är möjligt när de blir stora, precis som jag gjorde när jag växte upp.

Linda menar att om det ska bli så måste vi som är vuxna i dag ta ansvar för de stora miljöproblemen och ställa om till ett fossilfritt samhälle i dag.

– Chansen att få driva på denna omställning på hemmaplan gjorde att jag sökte jobbet, säger hon.

Linda Ståhlgren älskar att vara ute i naturen med familjen. Till vänster, Lindas egna bilder från en tur på Höglandsleden.

Mer distansutbildning för mer flexibilitet

Från och med hösten kommer vuxenutbildningen i Sävsjö att i större utsträckning gå över till distansutbildning. Det som kommer fortsätta att bedrivas i form av närundervisning är SFI, komvux som särskild utbildning och yrkesutbildningar. Övriga kurser kommer att bedrivas på distans.

Förändringen är en anpassning till de behov vi ser. Många komvuxelever kombinerar sina studier med arbete eller med ett familjepussel. Där blir distansutbildning en mer flexibel lösning. Det blir även lättare för eleverna att själva styra sin studietakt. Om man behöver komplettera med en kurs för till exempel behörighet till högskola kan fler starttillfällen erbjudas.

Men vi kommer även att utöka studiehallen på Aleholm. Så om man har svårt att få studiero hemma kommer det att finnas möjlighet att använda dator på skolan och även få stöd och hjälp av personal.

Välkommen att ansöka!

Johnas Stranne
Rektor för vuxenutbildningen på Aleholm

Vägen till nya möjligheter

Komvux är för många en bra möjlighet till en ny karriär. Ett bra exempel är Sävsjö kommuns ekonomichef Marie Hogmalm. Här berättar hon vad det var som gjorde att hon valde att läsa på komvux.

Min årskull var den första som gick över till det nya betygssystemet med G, VG och MVG (det gamla betygssystemet var 1-5). Det var en stor skillnad på hur lärare satte betyg då det rådde osäkerhet kring det nya systemet. Lärarna på gymnasiet i Lysekil var väldigt tuffa med utdelningen av betyget MVG.

Mina ambitioner var att läsa till antingen ekonom eller jurist men jag hade för låga betyg för att komma in på juristutbildningen. Jag var osäker på vad jag ville läsa vidare till.

I och med att jag var osäker på vad jag ville läsa vidare till och

att mina betyg inte räckte till juristutbildningen passade jag på att läsa ett år på komvux för att komma underfund med vad jag ville bli och för att få upp mina betyg. Jag gjorde så kallad särskild prövning, det vill säga att man får göra en tentamen. Om jag minns rätt gjorde jag en särskild prövning i tre ämnen: Affärsjuridik, företagsekonomi A eller redovisning och beskattning och matte A. Jag fick MVG på samtliga tre ämnen.

Sedan läste jag företagsekonomi, historia och samhällskunskap. Och jag fick MVG i alla dessa ämnen också. Totalt sju ämnen tentade eller läste jag upp och jag fick MVG i samtliga!

Under året hade jag Christina Gustavsson som lärare i ekonomi och hon fick mig riktigt intresserad av ämnet. Därav sökte jag sedan till ekonomprogrammet på Växjö Universitet.

Marie Hogmalm
Ekonomichef, Sävsjö kommun

Vägledning på komvux

Har du planer på att bli klar med din gymnasieexamen, läsa enstaka kurser för särskild behörighet till universitetet eller gå en yrkesutbildning? Då är du välkommen till komvux.

Vi finns här för att tillsammans med dig skapa förutsättningar för att du ska nå ditt mål. Våra yrkesutbildningar kan du läsa på plats på Aleholm, medan våra grund- och gymnasiekurser kommer från och med höstterminen endast erbjudas på distans.

Personer som i vuxen ålder söker vägledning har oftast en mer komplex livssituation än elever som går på gymnasiet. Det kan handla om att man måste reflektera över sin familjesituation, ekonomi och tidsperspektiv. I många fall

behöver de som söker vägledning och hjälp på vägen med att välja mellan olika utbildningar. Det är i dag svårt att få en överblick över alla alternativa utbildningsvägar. I andra fall är vägledningssökande i behov av motivation kring hur man ska våga ta steget att byta jobb eller komma vidare i yrkeslivet. I dessa tider då vi har en snabb utveckling på arbetsmarknaden samt en pandemi så kan många vuxna hamna i en brytpunkt som gör att man måste byta yrke både en och två gånger under sitt yrkesverksamma liv. Där kan

en osäkerhet uppstå. Man behöver hjälp med att förstå vad man har för kompetenser och resurser för att gå vidare men även en förståelse för vem man är och hur man ser framåt.

I en mindre kommun kan det av tradition bli att man väljer yrke utifrån om man är man eller kvinna. Vid ett personligt vägledningssamtal jobbar vi med att vidga elevens perspektiv och därmed bidra till att de inte begränsas av kön eller social eller kulturell bakgrund.

Hej där...

...Susanne Gundersén som läser komvux som särskild utbildning för vuxna på Aleholm.

Varför går du i skolan?

– Jag vill lära mig mer om matte, svenska, engelska och lära mig om nyheter. Det tycker jag är roligt.

Vad gör du mer än att gå i skolan?

– Måndagar och onsdagar jobbar jag på en förskola i Vrigstad och där trivs jag jättebra. Jag har även jobbat på IM-hemmet i Vrigstad.

Berätta lite om vad du gör i skolan.

– Vi brukar börja med att prata om vad som har hänt sedan vi sågs sist och vad vi ska jobba med idag. Vi tittar på och läser om nyheter. Sedan brukar vi ha svenska, matte eller engelska. Vi läser och lyssnar på böcker också.

Vilket ämne tycker du bäst om?

– Engelska. Det tycker jag är jättekul.

FOTO: THOMAS THULIN

Hej där...

...Natanael Danielsson som går vård- och omsorgsprogrammet på vuxenutbildningen.

Varför valde du att studera till undersköterska på Aleholms vuxenutbildning?

– Det berodde dels på att jag behövde en undersköterskeutbildning för mina framtida planer inom vården, dels på att jag tyckte att det var en stor fördel att inte behöva pendla till skolan. Nu finns utbildningen nära vilket gör att den inte tar lika mycket tid ifrån min familj och det är jag tacksam för. Att ha lektioner i skolan och att gå i en klass innebär att man får bygga relationer, skapa vänner och få en sammanhållning som gör att upplevelsen av att studera blir ännu roligare. Det är en fördel tycker jag.

Kan du kombinera studierna med jobb?

– Absolut, det tycker jag. Det var en viktig förutsättning för mig att kunna kombinera studier och jobb för att jag skulle kunna hoppa på utbildningen.

FOTO: PRIVAT/NATANAEL DANIELSSON

Välkommen till Sävsjö camping

Camping, stuga, café, glass,
minigolf, båt, kanot, SUP-board,
bad och utegym.

Framåtblick

Grön på riktigt

Sävsjö kommun är en grön kommun. För oss som verkar och bor här är detta självklart. Stora delar är landsbygd där det gröna dominerar, i alla fall så här års. Och i våra tätorter syns det gröna blandat med blomsterprakt i både kommunens planteringar och i privatpersoners trädgårdar och blomsterlådor.

Kommunens vision säger att Sävsjö kommun ska vara en av Sveriges gröna kommuner. Och mycket av det som krävs för att närma oss den visionen har vi nästan gratis. Vi har det i vår landsbygd; våra skogar, våra ängar, vår hagmark. Men det finns en risk i detta överflöd, att vi tar det för givet. Att vi glömmer bort att den gröna naturen måste tas om hand.

Och ska vi tänka långsiktigt måste vi gå ett steg längre. Ska vi vara en av Sveriges mest gröna kommuner om 50 eller 100 år, så blir vi inte det bara genom att behålla landsbygden grön eller sköta kommunens fina parker.

Vi måste arbeta långsiktigt för att fortsätta vara hållbart gröna. Då handlar det om att ställa om våra liv till en mer "grön" livsstil i stort. Använda mindre av fossila bränslen. Äta mer av vegetariska maträtter. Tänka långsiktigt när vi köper på oss nya "prylar" och komma bort ifrån en slit- och slängmentalitet som så lätt drabbar oss alla. Och tänka återvinning och återbruk när vi upptäcker att vi äger en hel del som vi faktiskt inte använder.

Det är en utmaning, men en utmaning vi inte kan se bort ifrån om vi vill vara en grön kommun på riktigt.

savsjo.se/savsjocamping

Sävsjö
kommun

Jan Holmqvist
Kommundirektör, Sävsjö kommun